YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

10 päivänä syyskuuta 2009*

Asiassa C-366/08,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Oberlandesgericht München (Saksa) on esittänyt 31.7.2008 tekemällään välipäätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 11.8.2008, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs eV

vastaan

Adolf Darbo AG,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja K. Lenaerts sekä tuomarit T. von Danwitz, E. Juhász, G. Arestis (esittelevä tuomari) ja J. Malenovský,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

julkisasiamies: Y. Bot,
kirjaaja: hallintovirkamies N. Nanchev,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 20.5.2009 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs eV, edustajanaan Rechtsanwalt R. Burkhardt,

– Adolf Darbo AG, edustajanaan Rechtsanwalt D. Gorny,

– Saksan hallitus, asiamiehinään M. Lumma ja J. Möller,

– Ranskan hallitus, asiamiehinään A. Adam ja R. Loosli-Surrans,

– Itävallan hallitus, asiamiehenään C. Pesendorfer,

– Puolan hallitus, asiamiehenään M. Dowgielewicz,

– Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään F. Erlbacher ja L. Pignataro-Nolin,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee elintarvikkeiden muista lisäaineista kuin väri- ja makeutusaineista 20.2.1995 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 95/2/EY (EYVL L 61, s. 1) liitteessä 3 olevan A osan, sellaisena kuin se on muutettuna 15.10.1998 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 98/72/EY (EYVL L 295, s. 18; jäljempänä direktiivi 95/2), ja elintarvikkeina käytettävistä hedelmähilloista, hyytelöistä ja marmeladeista sekä makeutetusta kastanjasoseesta 20.12.2001 annetun neuvoston direktiivin 2001/113/EY (EYVL 2002, L 10, s. 67) liitteessä I olevan II kohdan toisen alakohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty riita-asiassa, jossa osapuolina ovat Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs eV (jäljempänä ZBW) ja Itävallan oikeuden mukaan perustettu yhtiö Adolf Darbo AG (jäljempänä Darbo) ja joka koskee sitä, että Darboa on kielletty pitämästä Saksassa kaupan erikoishilloa, johon on lisätty säilöntäaineeksi kaliumsorbaattia (E 202), ja velvoitetta korvata ZBW:lle kehotusmenettelystä aiheutuneet kulut.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön säännöstö

3 Direktiivin 95/2 toisen perustelukappaleen mukaan elintarvikkeiden lisäaineita ja niiden käyttöä koskevien säännösten ensisijaisena tavoitteena tulisi olla pyrkimys suojella kuluttajaa.

4 Kyseisen direktiivin neljännessä perustelukappaleessa todetaan, että ottaen huomioon viimeisimmät näitä aineita koskevat tieteelliset ja toksikologiset tiedot, jotkut lisäaineista on sallittu vain tietyissä ruuissa ja tietyin käyttöä koskevin edellytyksin.

5 Mainitun direktiivin 1 artiklan mukaan kyseinen direktiivi on elintarvikkeissa sallittuja lisäaineita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 21.12.1988 annetun neuvoston direktiivin 89/107/ETY (EYVL 1989, L 40, s. 27) 3 artiklassa tarkoitetun laaja-alaisen direktiivin erään osan muodostava erityisdirektiivi. Direktiiviä 95/2 sovelletaan muihin lisäaineisiin kuin väri- ja makeutusaineisiin, ja sitä ei sovelleta entsyymeihin lukuun ottamatta kyseisen direktiivin liitteissä mainittuja entsyymejä.

6 Kyseisen direktiivin 1 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaan säilöntäaineilla tarkoitetaan aineita, jotka pidentävät elintarvikkeiden säilyvyyttä suojelemalla niitä mikro-organismien aiheuttamalta pilaantumiselta.

7 Direktiivin 95/2 2 artiklan 1 ja 4 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Elintarvikkeissa saa käyttää vain liitteissä 1, 3, 4 ja 5 mainittuja aineita 1 artiklan 3 ja 4 kohdassa mainittuihin tarkoituksiin.

– –

4. Liitteissä 3 ja 4 lueteltuja lisäaineita saa käyttää vain noissa liitteissä tarkoitetuissa elintarvikkeissa ja niissä määrättyjen edellytysten mukaisesti.

– –”

8 Mainitun direktiivin liitteessä 3 oleva A osa koskee ehdollisesti sallittuja säilöntä- ja hapettumisenestoaineita, kuten sorbaatteja, bentsoaatteja ja p-hydroksibentsoaatteja. Kaliumsorbaattia voidaan lisätä seuraaviin elintarvikkeisiin:

”– –

Vähäsokeriset hillot, hyytelöt, marmeladit ja vastaavat vähäkaloriset tai sokerittomat tuotteet ja muut hedelmäpohjaiset [levitteet,] *Mermeladas*

– –”

9 Mainitun direktiivin liitteessä 3 olevan B osan mukaan rikkidioksidia ja erilaisia sulfiitteja voidaan lisätä seuraaviin elintarvikkeisiin:

”– –

Hillo, hyytelö ja marmeladi, joita tarkoitetaan [hedelmähilloja, hyytelöitä ja marmeladeja sekä kastanjasosetta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 24.7.1979 annetussa neuvoston] direktiivissä 79/693/ETY [(EYVL L 205, s. 5), sellaisena kuin se on muutettuna 18.11.1988 annetulla neuvoston direktiivillä 88/593/ETY (EYVL L 318, s. 44; jäljempänä direktiivi 79/693)] (paitsi erikoishillo ja -hyytelö), sekä muut vastaavat hedelmälevitteet, mukaan lukien vähän energiaa sisältävät valmisteet

– –”

10 Direktiivin 79/693 viidennessä perustelukappaleessa todetaan, että ”uudenlainen vähäsokerinen valmiste on äskettäin tullut markkinoille, mutta sen teollinen kehittäminen ei ole vielä päättynyt; sen vuoksi alkuvaiheessa on suositeltavaa sallia jäsenvaltioiden sisällyttää kyseiset valmisteet hedelmähillojen, hyytelöiden ja marmeladien ja kastanjasoseen nimityksen alle; – –”.

11 Mainitun direktiivin 1 artiklan mukaan direktiivi koskee muun muassa hilloja ja erikoishilloja.

12 Mainitun direktiivin 2 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kyseisen direktiivin liitteessä I määriteltyjä valmisteita saadaan pitää kaupan vain, jos ne ovat tässä direktiivissä säädettyjen määritelmien ja säännösten mukaisia.

13 Direktiivin 79/693 3 artiklassa todetaan seuraavaa:

”1. Liitteessä I lueteltuja nimityksiä saa käyttää yksinomaan osoittamaan siinä määriteltyjä valmisteita, jos niiden liukoinen kuiva-ainepitoisuus on vähintään 60 prosenttia refraktometrisesti määriteltynä.

2. Jäsenvaltiot voivat myös sallia alueellaan liitteessä [I] lueteltujen nimien käytön sellaisille valmisteille, joiden liukoinen kuiva-ainepitoisuus on pienempi kuin 60 prosenttia, jos ne ovat muiden tämän direktiivin säännösten mukaisia, lukuun ottamatta niitä, jotka on annettu liitteessä [III] olevassa B osassa.

_ _”

14 Kyseisen direktiivin 7 artiklan 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Liitteessä I määriteltyjen valmisteiden merkinnöissä on oltava myös seuraavat pakolliset tiedot:

– –

b) ilmaisu ’kokonaissokeripitoisuus:… g/100 g’, jossa ilmaistu luku osoittaa arvoa, joka on määritetty refraktometrisesti 20 Celsiusasteessa lopulliselle valmisteelle, toleranssin ollessa ± 3 refraktometriastetta. – –.”

15 Mainitun direktiivin liitteessä I määritellään lopulliset valmisteet ja niistä etenkin erikoishillot ja hillot seuraavasti:

”– –

1. Erikoishillo:

sopivan hyytelömäiseksi konsistenssiltaan tehty seos, joka koostuu sokereista ja hedelmälihasta ja on:

– yhdestä hedelmälajista; tai

– kahdesta tai useammasta hedelmälajista, ei kuitenkaan omenoista, päärynöistä, clingstoneluumuista, meloneista, vesimeloneista, viinirypäleistä, kurpitsoista, kurkuista tai tomaateista.

Hedelmälihan määrän lopullisen valmisteen 1 000 g:aa kohden tulee olla vähintään:

450 g yleensä

– –

2. hillo:

sopivan hyytelömäiseksi konsistenssiltaan tehty seos, joka koostuu sokereista ja hedelmälihasta tai soseesta ja on:

– yhdestä hedelmälajista; tai

– kahdesta tai useammasta hedelmälajista.

Hedelmälihan tai soseen määrän lopullisen valmisteen 1 000 g:aa kohden tulee olla vähintään:

350 g yleensä

– –”

16 Direktiivin 2001/113, jolla on 12.7.2003 lähtien kumottu direktiivi 79/693, 1 artiklan mukaan direktiiviä 2001/113 sovelletaan sen liitteessä I määriteltyihin tuotteisiin lukuun ottamatta tuotteita, jotka on tarkoitettu leipomo- ja konditoriavalmisteiden tai keksien valmistamiseen.

17 Direktiivin 2001/113 liitteessä I ei muuteta olennaisilta osin direktiivin 79/693 liitteen I käsitteiden hillo ja erikoishillo määritelmiä. Direktiivin 2001/113 liitteessä I olevassa II kohdassa säädetään lisäksi seuraavaa:

”Edellä I kohdassa määriteltyjen tuotteiden liukenevan kuiva-ainepitoisuuden on refraktometrillä määriteltynä oltava vähintään 60 prosenttia, lukuun ottamatta tuotteita, joissa sokerit on korvattu osittain tai kokonaan makeutusaineilla.

Jäsenvaltiot voivat kuitenkin tiettyjen erityistapausten huomioon ottamiseksi sallia ne nimitykset, jotka on varattu I kohdassa määritellyille sellaisille valmisteille, joiden liukeneva kuiva-ainepitoisuus on alle 60 prosenttia, sanotun kuitenkaan rajoittamatta [myytäväksi tarkoitettujen elintarvikkeiden merkintöjä, esillepanoa ja mainontaa

koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 20.3.2000 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston] direktiivin 2000/13/EY [(EYVL L 109, s. 29)] 5 artiklan 1 kohdan soveltamista.”

18 Elintarvikkeissa käytettäväksi tarkoitetuista makeutusaineista 30.6.1994 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 94/35/EY (EYVL L 237, s. 3) 1 artiklan 3 kohdassa todetaan seuraavaa:

”3. Tässä direktiivissä ilmaukset ’lisättyä sokeria sisältämätön’ ja ’vähäkalorinen’ määritellään seuraavasti:

– ’lisättyä sokeria sisältämätön’: johon ei ole lisätty mono- eikä disakkarideja eikä mitään muita makeuttavia aineita,

– ’vähäkalorinen’: jonka energia-arvoa on alennettu vähintään 30 prosentilla alkuperäiseen elintarvikkeeseen tai vastaavaan tuotteeseen verrattuna.”

Kansallinen säännöstö

Saksan säännöstö

19 Elintarvikkeista, käyttötarvikkeista ja rehuista 1.9.2005 annetun lakikoonnelman (Lebensmittel-, Bedarfsgegenstände- und Futtermittelgesetzbuch), sellaisena kuin se on muutettuna 26.4.2006 annetulla lailla (BGBl. 2006 I, s. 945), 6 §:ssä todetaan seuraavaa:

”Elintarvikkeiden lisäaineita koskevat kiellot

(1) Kielletään

1. kaupan pidettäväksi tarkoitettujen elintarviketuotteiden ammattimaisessa valmistamisessa tai käsittelemisessä

a) ei-sallittujen lisäaineiden käyttö – –,

– –

2. sellaisten elintarvikkeiden ammattimainen kaupan pitäminen, jotka on valmistettu tai joita on käsitelty vastoin 1 kohdassa säädettyä kieltoa tai jotka eivät ole 7 §:n 1 momentin tai 2 momentin 1 tai 5 kohdan nojalla annetun asetuksen mukaisia.”

20 Elintarvikelisäaineiden käytön sallimisesta teknologisia tarkoituksia varten 29.1.1998 annetun asetuksen (Verordnung über die Zulassung von Zusatzstoffen zu Lebensmitteln zu technologischen Zwecken; BGBl. 1998 I, s. 230) liitteessä 5 olevan A osan 1 ja 2 luettelon mukaan kaliumsorbaatti sallitaan vain ”– – vähäsokerisissa hilloissa, hyytelöissä, marmeladeissa sekä vastaavissa vähäkalorisissa tai sokerittomissa tuotteissa ja muissa hedelmälevitteissä; mermeladasissa”.

21 Hilloista ja eräistä muista samankaltaisista tuotteista 23.10.2003 annetun asetuksen (Verordnung über Konfitüren und einige ähnliche Erzeugnisse; BGBl. 2003 I, s. 2151) 4 §:n mukaan elintarvikkeita, joista käytetään jotain kyseisen asetuksen liitteessä I mainittua nimitystä, ei saa pitää ammattimaisesti kaupan, ellei niiden valmistuksessa noudateta kyseisessä liitteessä säädettyjä tuotantovaatimuksia.

22 Mainitun asetuksen liitteessä I olevassa I jaksossa säädetään direktiivin 2001/113 mukaisesti sellaisten hillojen valmistusvaatimuksista, jotka sisältävät merkinnän erikoishillo. Kyseisessä liitteessä olevassa II jaksossa säädetään seuraavaa:

> ”1. Edellä I jaksossa määriteltyjen tuotteiden liukenevan kuiva-ainepitoisuuden – – on oltava vähintään 60 prosenttia; poikkeuksena ovat sellaiset tuotteet, joissa sokeri on korvattu kokonaan tai osittain makeutusaineilla lisäaineasetuksen mukaisesti.
>
> – –”

Itävallan säännöstö

23 Hilloista, hyytelöistä, marmeladista ja kastanjasoseesta annetun terveysasioista ja naisia koskevista asioista vastaavan Itävallan liittovaltion ministerin antaman asetuksen (BGBl. II, 367/2004) 3 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Edellä 1 §:n 1 momentissa määriteltyjen tuotteiden liukenevan kuiva-ainepitoisuuden on oltava – – vähintään 60 prosenttia; poikkeuksena ovat sellaiset tuotteet, joissa sokeri on korvattu kokonaan tai osittain makeutusaineilla. – –

2. Vähäsokeristen hillojen, hyytelöiden ja marmeladien liukeneva kuiva-ainepitoisuus on vähemmän kuin 60 prosenttia mutta kuitenkin vähintään 45 prosenttia – – ja niiden hedelmäpitoisuus vastaa vähintään erikoishillojen ryhmän tuotteille asetettuja vaatimuksia.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

24 Darbo pitää kaupan sekä 25 gramman annospakkauksissa että myös – leivonnaisten valmistusta varten – suurpakkauksissa merkinnällä erikoishillo varustettuja hilloja, jotka sisältävät kaliumsorbaattia (E 202) ja joiden sokeri- ja siten myös liukeneva kuiva-ainepitoisuus on 58 prosenttia.

25 ZBW, kantajana pääasiassa ensimmäisessä oikeusasteessa, katsoi, etteivät riidanalaiset hillot ole vähäsokerisia, ja vaati Landgericht Münchenissä Darbon velvoittamista pidättäytymään kyseisten hillojen kaupan pitämisestä Saksassa sekä korvaamaan ZBW:lle kehotusmenettelystä aiheutuneet kulut.

26 Darbo vaati kanteen hylkäämistä ja katsoi, että hillot ovat vähäsokerisia, joten säilöminen kaliumsorbaatilla on sallittua direktiivin 95/2 nojalla. Koska hilloja pidetään Itävallassa sääntöjenmukaisesti kaupan, niiden pitäminen kaupan on Darbon mukaan sallittua myös Saksassa.

27 Landgericht München ratkaisi asian 25.9.2007 antamallaan tuomiolla ZBW:n vaatimusten mukaisesti. Darbo on valittanut tästä ratkaisusta Oberlandesgericht Müncheniin.

28 Oberlandesgericht München on katsonut, että mikäli direktiivin 95/2 liitteessä 3 olevassa A osassa käytetty käsite vähäsokeriset hillot ei käsitä erikoishilloiksi luonnehdittavia hilloja, kaliumsorbaatin lisääminen säilöntäaineeksi näihin hilloihin ei ole sallittua. Tällaisessa tilanteessa Darbo ei saisi pitää hillojaan kaupan Saksassa eikä Itävallassa.

29 Mikäli sen sijaan erikoishilloja ei jätettäisi vähäsokeristen hillojen käsitteen soveltamisalan ulkopuolelle, pääasian ratkaisu riippuisi niistä edellytyksistä, joiden täyttyessä kyseisiä hilloja voitaisiin pitää vähäsokerisina. Tältä osin on määritettävä, käsittääkö kyseinen käsite myös hillot, joiden liukeneva kuiva-ainepitoisuus on 58 prosenttia.

30 Näin ollen Oberlandesgericht München on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko – – direktiivin 95/2/EY – – liitteessä 3 olevan A osan käsitettä vähäsokeriset hillot tulkittava siten, että se käsittää myös hillot, joissa on merkintä erikoishillo?

2) Mikäli ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi:

a) miten direktiivin 95/2 – – liitteessä 3 olevan A osan käsitettä vähäsokeriset hillot on muutoin tulkittava?

b) onko sitä erityisesti tulkittava siten, että se sisältää myös hillot, joissa on merkintä erikoishillo ja joiden liukeneva kuiva-ainepitoisuus on 58 prosenttia?

3) Mikäli ensimmäiseen kysymykseen ja toisen kysymyksen b kohtaan vastataan myöntävästi:

Onko – – direktiivin 2001/113 – – [liitteessä I olevan II kohdan toista alakohtaa] tulkittava siten, että merkintä erikoishillo voidaan hyväksyä hilloille, joiden liukeneva kuiva-ainepitoisuus on vähemmän kuin 60 prosenttia, myös silloin, jos merkinnälle hillo ei ole tällaisten hillojen osalta asetettu vähäisempiä vaatimuksia?"

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen ja toinen kysymys

31 Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin haluaa kahdella ensimmäisellä kysymyksellään, joita on tarkasteltava yhdessä, ennen kaikkea selvittää, tarkoitetaanko

direktiivin 95/2 liitteessä 3 olevassa A osassa mainitulla käsitteellä vähäsokeriset hillot hilloja, joissa on merkintä erikoishillo ja joiden sokeripitoisuus on 58 prosenttia.

32 Jotta esitettyihin kysymyksiin voidaan vastata, on määritettävä ensinnäkin, käsittääkö nimitys hillot tässä säännöksessä tarkoitetulla tavalla myös tuotteet, joissa on merkintä erikoishillo.

33 Direktiivin 95/2, joka on direktiivin 89/107 3 artiklassa tarkoitetulla tavalla laaja-alaisen direktiivin erityisdirektiivi, tarkoituksena on elintarvikkeissa sallittuja tiettyjä lisäaineita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentäminen.

34 Direktiivissä 95/2 oleva liite 3 koskee säilöntä- ja hapettumisenestoaineita, jotka ovat ehdollisesti sallittuja tietyissä elintarvikkeissa. Kyseisessä liitteessä olevassa A osassa säädetään muun muassa, että kaliumsorbaattia voidaan lisätä vain ”vähäsokerisiin hilloihin, hyytelöihin, marmeladeihin ja vastaaviin vähäkalorisiin tai sokerittomiin tuotteisiin ja muihin hedelmäpohjaisiin [levitteisiin], *Mermeladasiin*”.

35 Tämän säännöksen sanamuoto viittaa nimitykseen vähäsokeriset hillot, mutta siinä ei kuitenkaan täsmennetä, käytetäänkö nimitystä hillot yleisnimenä siten, että se käsittää hilloiksi luokiteltavien tuotteiden lisäksi tuotteet, joissa on merkintä erikoishillo.

36 Koska direktiivissä 95/2 ei määritellä nimitystä hillot, on tukeuduttava pääasian tosiseikkojen tapahtuma-aikaan sovellettavaan muun muassa hedelmähilloja koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annettuun direktiiviin 79/693 sen määrittämiseksi, voivatko hillot, joissa on merkintä erikoishillo, olla tässä direktiivissä tarkoitetulla tavalla vähäsokerisia.

37 Tältä osin on täsmennettävä, että direktiivillä 2001/113, jolla on 12.7.2003 lähtien kumottu direktiivi 79/693, ei muuteta miltään olennaisilta osin direktiivissä 79/693 säädettyjen käsitteiden hillo ja erikoishillo määritelmiä.

38 Direktiivin 79/693 3 artiklan 1 kohdassa säädetään, että kyseisen direktiivin liitteessä I lueteltuja nimityksiä saa käyttää yksinomaan osoittamaan siinä määriteltyjä valmisteita, jos niiden liukoinen kuiva-ainepitoisuus on vähintään 60 prosenttia refraktometrisesti määriteltynä.

39 Edellä mainitun 3 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan jäsenvaltiot voivat myös sallia alueellaan nimitysten hillo ja erikoishillo käytön sellaisille valmisteille, joiden liukoinen kuiva-ainepitoisuus on pienempi kuin 60 prosenttia, jos ne ovat muiden tämän direktiivin säännösten mukaisia.

40 Kuten direktiivin 79/693 viidennestä perustelukappaleesta ilmenee, yhteisön lainsäätäjä halusi tällä poikkeuksella jättää jäsenvaltioille mahdollisuuden siihen, että kyseisen direktiivin liitteessä I mainittuja nimityksiä käytetään vähäsokerisista tuotteista.

41 Lisäksi tämän direktiivin liitteen I mukaan hillo on sopivan hyytelömäiseksi konsistenssiltaan tehty seos, joka koostuu sokereista ja yhden, kahden tai useamman hedelmälajin hedelmälihasta. Kyseisen liitteen mukaan myös hedelmälihan tai soseen määrän lopullisen valmisteen 1 000 grammaa kohden tulee yleensä olla vähintään 350 grammaa.

42 Kyseisen liitteen mukaan erikoishillo on sopivan hyytelömäiseksi konsistenssiltaan tehty seos, joka koostuu sokereista ja yhden, kahden tai useamman hedelmälajin

hedelmälihasta, lukuun ottamatta tiettyjä hedelmälajeja, joiden sekoittaminen ei ole sallittua. Kyseisen liitteen mukaan hedelmälihan määrän lopullisen valmisteen 1 000 grammaa kohden tulee yleensä olla vähintään 450 grammaa.

43 Näistä määritelmistä käy ilmi, että näiden kahden hilloja koskevan nimityksen väliset erot ovat pohjimmiltaan hillojen valmistuksessa käytettävän hedelmälihan pitoisuudessa ja määrässä.

44 Tältä osin direktiivissä 79/693 mikään ei viittaa siihen, että tuotteissa, joissa on merkintä erikoishillo, on oltava suurempi sokeripitoisuus kuin tuotteissa, joissa on merkintä hillo, tai että ainoastaan viimeksi mainitut voivat olla vähäsokerisia.

45 Erityisesti direktiivin 95/2 osalta on todettava, että sen liitteiden muissa säännöksissä viitataan erikseen ja nimenomaisesti tuotteisiin, joissa on merkintä hillo tai erikoishillo.

46 Nimittäin direktiivin 95/2 liite 2, jossa luetellaan elintarvikkeet, joissa voidaan käyttää tiettyjä liitteen 1 lisäaineita, sisältää kaksi erilaista lisäaineluetteloa sen mukaan, onko kyse hilloista vai erikoishilloista direktiivissä 79/693 tarkoitetulla tavalla.

47 Direktiivin 95/2 liitteessä 3 olevassa B osassa, joka koskee ehdollisesti sallittuja säilöntä- ja hapettumisenestoaineita, mainitaan ”hillo, hyytelö ja marmeladi, joita tarkoitetaan direktiivissä 79/693/ETY (paitsi erikoishillo ja -hyytelö), sekä muut vastaavat hedelmälevitteet, mukaan lukien vähän energiaa sisältävät valmisteet”. Tässä säännöksessä kielletään nimenomaisesti näiden lisäaineiden lisääminen tuotteisiin, joissa on merkintä erikoishillo.

48 Tästä seuraa, että yhteisön lainsäätäjä on laatiessaan direktiivin 95/2 liitteen 2 ja liitteessä 3 olevan B osan luettelot yhtäältä niiden elintarvikkeiden, joissa voidaan käyttää tiettyjä kyseisen direktiivin liitteessä 1 mainittuja lisäaineita, ja toisaalta niiden säilöntä- ja hapettumisenestoaineiden, kuten rikkidioksidin ja sulfiittien, jotka ovat ehdollisesti sallittuja, erottamiseksi toisistaan tehnyt selkeän eron direktiivissä 79/693 tarkoitettujen hillojen ja erikoishillojen välillä.

49 Direktiivin 95/2 liitteessä 3 olevassa A osassa sallitaan säilöntäaineiden, kuten kaliumsorbaatin, lisääminen ainoastaan vähäsokerisiin hilloihin, eikä siinä mainita lisätietoja hillojen merkinnöistä.

50 Näissä olosuhteissa edellä mainituista näkökohdista ilmenee, että nimitystä hillo käytetään direktiivin 95/2 liitteessä 3 olevassa A osassa yleisesti ja siten, että se käsittää sekä tuotteet, joissa on maininta hillo, että tuotteet, joissa on maininta erikoishillo.

51 Toiseksi on tarkasteltava, voidaanko Darbon kaupan pitämien kaltaisia erikoishilloja, joiden sokeripitoisuus on 58 prosenttia, pitää vähäsokerisina hilloina direktiivin 95/2 liitteessä 3 olevassa A osassa tarkoitetulla tavalla.

52 Tältä osin on aluksi todettava, että vaikka tässä säännöksessä ei aseteta minkäänlaista kynnysarvoa, jonka alittuessa hilloa voidaan pitää vähäsokerisena, tämän käsitteen sanamuodon mukaisen tulkinnan perusteella on katsottava, että vähäsokerisella viitataan huomattavaan sokeripitoisuuden alenemiseen viitearvoon verrattuna. Kyseisessä säännöksessä käytetään adjektiivia vähäinen kuvaamaan sokeripitoisuutta, joka hilloilta vaaditaan tällaista säilöntäaineiden lisäämistä varten.

53 Saksan hallitus katsoo esittämissään kirjallisissa huomautuksissa, että direktiivissä 95/2 käytetään käsitteitä vähäsokerinen ja vähäkalorinen samamerkityksisinä. Saksan hallitus viittaa tässä yhteydessä direktiivin 94/35 1 artiklan 3 kohdassa olevaan ”vähäkalorisen” määritelmään, jossa edellytetään, että energia-arvoa on alennettu vähintään 30 prosentilla alkuperäiseen elintarvikkeeseen tai vastaavaan tuotteeseen verrattuna.

54 Tältä osin riittää, kun todetaan direktiivin 95/2 eri liitteiden mukaisesti, että nämä kaksi käsitettä koskevat eri tuotteita eli yhtäältä hilloja ja toisaalta hillojen kaltaisia tuotteita. Tästä seuraa, että yhteisön lainsäätäjä ei ole katsonut näitä kahta käsitettä täysin samamerkityksisiksi ja ettei nimitys vähäsokerinen välttämättä edellytä vähintään 30 prosentin alennusta suhteessa viitearvoon.

55 Näiden kahden käsitteen sanamuodon mukaisesta tulkinnasta seuraa joka tapauksessa, kuten komissio on huomauttanut suullisessa käsittelyssä, että näissä käsitteissä edellytetään kaliumsorbaatin lisäämiseksi säilöntäaineena, että hillojen sokeripitoisuutta tai hillojen kaltaisten tuotteiden energiapitoisuutta vähennetään huomattavasti.

56 Seuraavaksi on mainittava, että direktiivin 95/2 1 artiklan 3 kohdan mukaan säilöntäaineet ovat aineita, jotka pidentävät elintarvikkeiden säilyvyyttä suojelemalla niitä mikro-organismien aiheuttamalta pilaantumiselta.

57 Niiden tieteellisten ja teknisten kriteerien mukaan, joiden perusteella direktiivi 95/2 on annettu, tekninen tarve kaliumsorbaatin kaltaisen säilöntäaineen lisäämiseen hilloihin on olemassa vain niiden hillojen osalta, jotka ovat vähäsokerisia, koska niiden sisältämän sokerin määrä ei ole riittävä niiden säilyvyyden varmistamiseksi.

58 Direktiivin 95/2 toisen perustelukappaleen mukaan näitä elintarvikkeiden lisäaineita ja niiden käyttöä koskevien säännösten ensisijaisena tavoitteena tulisi olla pyrkimys suojella kuluttajaa.

59 Niinpä direktiivin 95/2 2 artiklan 1 kohdan mukaan elintarvikkeissa saa käyttää vain liitteissä 1, 3, 4 ja 5 mainittuja aineita kyseisen direktiivin 1 artiklan 3 ja 4 kohdassa mainittuihin tarkoituksiin.

60 Tältä osin yhteisöjen tuomioistuin on katsonut, että tekninen tarve liittyy kiinteästi sen arvioimiseen, mikä kansanterveyden suojelun kannalta on tarpeellista. Jos lisäaineen käytön oikeuttavaa teknistä tarvetta ei ole, ei ole mitään syytää aiheuttaa sitä terveysriskin mahdollisuutta, joka seuraa tämän aineen käytön sallimisesta (asia C-3/00, Tanska v. komissio, tuomio 20.3.2003, Kok., s. I-2643, 82 kohta).

61 Tällainen kansanterveyden suojelun tavoite edellyttää siis sitä, että muun muassa kaliumsorbaatin kaltaisten säilöntäaineiden käyttäminen elintarvikkeissa rajoitetaan tilanteisiin, joissa erityinen tekninen tarve on olemassa. Tältä osin direktiivin 95/2 liitteessä 3 olevassa A osassa edellytetään hillojen sokeripitoisuuden huomattavaa vähentämistä, jotta kaliumsorbaatin lisäämiseen olisi olemassa tekninen säilöntätarve.

62 Koska käsiteltävänä olevassa tapauksessa hillojen sokeripitoisuuden viitearvo on direktiivissä 79/693 vahvistettu 60 prosenttiin, pääasiassa kyseessä olevan kaltaisten tuotteiden, joissa on merkintä erikoishillo, 58 prosentin sokeripitoisuus on vain vähän tämän 60 prosentin viitearvon alapuolella.

63 Lopuksi on lisättävä, kuten Ranskan hallitus on esittänyt suullisessa käsittelyssä, että direktiivin 79/693 7 artiklan 3 kohdan b alakohdan mukaan kyseisen direktiivin

liitteessä 1 määritellyissä tuotteissa, joihin merkinnöillä hillo ja erikoishillo varustetut tuotteet kuuluvat, on oltava ilmaisu ”kokonaissokeripitoisuus:… g/100 g”, minkä osalta toleranssi on ± 3 refraktometriastetta.

64 Yhteisön lainsäätäjä on näin ollen tunnustanut, ettei ± 3:n yksikön vaihtelu suhteessa 60 prosentin viitearvoon olennaisesti muuta sellaisten tuotteiden sokeripitoisuutta, joissa on merkintä hillo tai erikoishillo. Käsiteltävänä olevassa tapauksessa erikoishillo, jonka sokeripitoisuus on 58 prosenttia, pysyy sen vaihteluvälin sisällä, jonka yhteisön lainsäätäjä on asettanut kyseisten tuotteiden merkinnöissä tehtäväksi edellytetyn sokeripitoisuutta koskevan maininnan osalta.

65 Kun otetaan huomioon direktiivin 95/2 liitteessä 3 olevan A osan sanamuoto, kyseisen direktiivin edellyttämä säilöntäaineiden lisäämisen tekninen tarve ja kansanterveyden suojelun tavoite, on siis katsottava, ettei mainittu säännös sovellu tällaisiin hilloihin.

66 Tämän vuoksi ensimmäiseen ja toiseen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 95/2 liitteessä 3 olevan A osan käsite vähäsokeriset hillot käsittää hillot, joissa on maininta hillo tai erikoishillo ja joiden sokeripitoisuus on huomattavasti 60 prosentin viitearvoa pienempi. Tuotteita, joissa on maininta erikoishillo ja joiden sokeripitoisuus on 58 prosenttia, ei pidetä vähäsokerisina tässä säännöksessä tarkoitetulla tavalla.

67 Ensimmäiseen ja toiseen kysymykseen annetun vastauksen johdosta ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen kolmanteen kysymykseen ei tarvitse vastata.

Oikeudenkäyntikulut

68 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Elintarvikkeiden muista lisäaineista kuin väri- ja makeutusaineista 20.2.1995 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 95/2/EY liitteessä 3 olevan A osan, sellaisena kuin se on muutettuna 15.10.1998 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 98/72/EY, käsite vähäsokeriset hillot käsittää sekä hillot että erikoishillot, joiden sokeripitoisuus on huomattavasti 60 prosentin viitearvoa pienempi. Tuotteita, joissa on maininta erikoishillo ja joiden sokeripitoisuus on 58 prosenttia, ei pidetä vähäsokerisina tässä säännöksessä tarkoitetulla tavalla.

Allekirjoitukset